

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

«   »   2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ
ОП.01 Практика**

для студентів
спеціальності 013 «Початкова освіта»
освітнього рівня перший (бакалаврський)
освітньої програми підготовки бакалаврів
спеціалізації «Дошкільна освіта»

Київ – 2018

Навчальна (пропедевтична) практика: робоча програма [для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта», I-й освітній рівень (бакалаврський)] / О.А. Венгловська, В.І. Дем'яненко, І.М. Новик, А.Д. Січкач, Н.В. Шкарбан. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018.

Укладачами є викладачі кафедри педагогіки та психології і кафедри початкової освіти:

Венгловська Олена Анатоліївна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Новик Ірина Михайлівна, канд. пед. наук, ст. викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Січкач Алла Дмитрівна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Шкарбан Людмила В'ячеславівна, викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на спільному засіданні кафедр педагогіки та психології, початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від 30 серпня 2018 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології
 Г.І. Іванюк

Завідувач кафедри початкової освіти
 Г.Л. Бондаренко

Заступник директора Педагогічного
інституту з науково-методичної
та навчальної роботи
 М.А. Машовець

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Структура програми навчальної (пропедевтичної) практики.....	6
II. Зміст і завдання навчальної (пропедевтичної) практики.....	7
III. Етапи виконання завдань.....	8
IV. Самостійна робота.....	9
V. Контроль і оцінювання практичних умінь і навичок студентів.....	9
VI. Перелік звітної документації.....	12
VII. Рекомендована література.....	13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтегровану робочу навчальну програму укладено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014), Державного стандарту початкової освіти (2018), Професійного стандарту на професію «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти» (2018), Концепції «Нова українська школа» (2016), Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка (2017).

Навчальна (пропедевтична) практика студентів спеціальності «Початкова освіта» є невід'ємною складовою підготовки фахівців і спрямована на закріплення та застосування теоретичних знань, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін «Педагогіка», «Психологія», фахових методик, а також набуття й удосконалення практичних умінь, навичок та способів діяльності в освітньому процесі початкової школи, відповідно до вимог Нової української школи.

Мета практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення педагогічних, психологічних дисциплін та фахових методик, оволодіння змістом сучасних технологій навчання учнів початкової школи, розвиток здатності до їх реалізації в умовах педагогічної практики; формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкових класів.

Завдання практики:

– застосування теоретичних знань із педагогіки, психології та фахових методик у процесі проходження навчальної (пропедевтичної) практики, вдосконалення способів діяльності в освітньому процесі;

– удосконалення практичних умінь і навичок проведення психолого-педагогічного спостереження, аналізу та самоаналізу навчальних занять, тематичних інтегрованих занять і позаурочної виховної роботи з учнями початкової школи;

– формування практичних умінь щодо розроблення планів-конспектів уроків із різних навчальних дисциплін, виховних заходів з урахуванням вікових, індивідуальних та психофізіологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку;

– проведення пробних та залікових уроків (з навчання грамоти, української мови, літературного читання, математики, природознавства, трудового навчання або образотворчого мистецтва), виховних заходів у початкових класах ЗЗСО;

– формування дослідницької компетентності: вивчення особливостей реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії та пізнавальної мотивації учнів,

міжособистісних взаємин у класному колективі, особливостей індивідуальних можливостей, стану здоров'я молодших школярів та узагальнення результатів;

– вдосконалення організаційних умінь і способів діяльності вчителя початкової школи;

– формування професійної компетентності вчителя початкової школи, виховання стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті.

Зміст програми практики спрямований на формування у майбутніх вчителів початкових класів **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту, до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних джерел, їх інтерпретації, систематизації, аналізу), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосовування її у професійній діяльності, аналізу, критичного осмислення; виокремлювати, узагальнювати, характеризувати передумови, чинники, суперечності розвитку педагогічної практики) та **фахової компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до: організації навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку в різних типах закладів загальної середньої освіти, відповідно до положень Концепції нової української школи), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі організації педагогічної взаємодії), *дидактичної* (здатність та готовність до аналізу педагогічних явищ та процесів, пояснення їх сутності, аргументуючи власну точку зору з позиції науки, аналізу педагогічних ситуацій із погляду гуманістичної педагогіки, моделювання навчального процесу, використання сучасних освітніх технологій, добору змісту, форм, методів, засобів навчання, розвитку та виховання у їх взаємозв'язку, взаємозалежності), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

І. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика педагогічної практики
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Модулів – 3 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 180 год.	Галузь знань <i>01 Освіта</i> спеціальність 013 <i>Початкова освіта</i> Професійна кваліфікація Бакалавр з початкової освіти, вчитель початкової школи I-й освітній рівень: <i>бакалаврський</i>	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
		5-й
		Навчальна (пропедевтична) практика
		180 год.
		ПМК
		залік

II. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Змістовий модуль I

Організаційна діяльність студентів

Завдання практики:

- ознайомлення із завданнями та програмою навчальної (пропедевтичної) практики;
- ознайомлення з правами та обов'язками студентів-практикантів;
- ознайомлення з базою проходження практики;
- співбесіди з директором, заступником директора, вчителем початкових класів з метою ознайомлення із особливостями організації освітнього процесу в початкових класах ЗЗСО;
- ознайомлення зі шкільною документацією: журналом, тематично-календарним плануванням уроків;
- складання індивідуального плану роботи студента під час практики;
- підбір та опрацювання психологічної, педагогічної та методичної літератури;
- опрацювання змісту нового Державного стандарту початкової освіти (2018), Концепції «Нової української школи» (2016);
- ознайомлення з Типовими освітніми програмами для початкової школи закладів загальної середньої освіти;
- допомога вчителям в оформленні класного журналу, перевірці зошитів молодших школярів, виготовленню наочного та дидактичного матеріалів;
- допомога вчителям щодо забезпечення сприятливих психолого-педагогічних умов під час організації освітнього процесу в початкових класах;
- встановлення ділових контактів із учителями початкових класів, педагогічними працівниками, керівництвом школи;
- підготовка та проведення профорієнтаційної роботи;
- підготовка презентації до звітної конференції.

Змістовий модуль II

Освітня діяльність студентів

Завдання практики:

- спостереження освітнього процесу у початковій школі: ознайомлення із особливостями його організації за традиційними та інтегрованим навчанням відповідно до положень Концепції нової української школи; з інноваційними технологіями, які застосовують у початковій школі;
- спостереження та аналіз 10-ти уроків, проведених вчителями

початкових класів, та 10-ти – студентами-практикантами;

– здійснення психолого-педагогічного аналізу уроків, проведених учителем (1 урок);

– підготовка планів-конспектів занять із різних навчальних дисциплін, ураховуючи вікові, індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.

– підготовка та проведення 10-ти пробних та 7-ми залікових навчальних занять;

– оформлення результатів спостереження, аналізу та проведення пробних і залікових навчальних занять;

– підготовка, проведення та самоаналіз виховного заходу (1 захід);

– організація і проведення дозвілля з дітьми на перервах тощо.

Змістовий модуль III

Психолого-діагностична діяльність студентів

Завдання практики:

– вивчення міжособистісних взаємин у класному колективі;

– дослідження суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя й учнів у освітньому процесі початкової школи.

– проведення індивідуальних психологічних досліджень щодо визначення шкільної мотивації учнів;

– рефлексія за результатами навчальної (пропедевтичної) практики.

III. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Перший тиждень

Складання індивідуального плану студента-практиканта на період навчальної (пропедевтичної) практики. Ознайомлення з документацією навчальної (пропедевтичної) практики та вимогами до її оформлення. Ознайомлення з правами та обов'язками студентів-практикантів. Участь у співбесіді з директором, заступником директора, вчителем початкових класів з метою ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу в початкових класах ЗЗСО. Ознайомлення зі шкільною документацією, тематично-календарним плануванням. Складання індивідуального плану роботи студента на час практики. Спостереження освітнього процесу у початковій школі щодо здійснення психолого-педагогічного аналізу уроків, проведених учителями початкових класів. Допомога вчителям в оформленні класного журналу, перевірці зошитів молодших школярів, виготовленню наочного та дидактичного матеріалів. Проведення дозвілля дітей на перервах.

Другий тиждень

Підготовка конспекту виховного заходу, його проведення, аналіз та самоаналіз. Спостереження та аналіз уроків, проведених учителями початкових класів. Дослідження суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя і учнів у освітньому процесі початкової школи. Проведення індивідуальних психологічних досліджень: визначення шкільної мотивації учнів. Підготовка до проведення пробних уроків. Оформлення результатів спостереження, проведення та аналізу пробних уроків. Допомога вчителям в оформленні класного журналу, перевірці зошитів молодших школярів, виготовленню наочних та дидактичних матеріалів. Проведення дозвілля дітей на перервах.

Третій тиждень

Підготовка до проведення пробних та залікових уроків. Проведення, спостереження та аналіз уроків проведених студентами-практикантами. Оформлення результатів спостереження, проведення та аналізу пробних і залікових уроків. Вивчення міжособистісних взаємин у класному колективі. Допомога вчителям в оформленні класного журналу, перевірці зошитів молодших школярів, виготовленню наочних та дидактичних матеріалів. Проведення дозвілля дітей на перервах. Підготовка матеріалів для проведення профорієнтаційної роботи.

Четвертий тиждень

Підготовка та проведення залікових уроків. Спостереження та аналіз уроків проведених студентами-практикантами. Оформлення результатів спостереження, проведення та аналізу залікових уроків. Самоаналіз однієї із форм навчальної діяльності. Допомога вчителям в оформленні класного журналу, перевірці зошитів молодших школярів, виготовленню наочних та дидактичних матеріалів. Проведення дозвілля дітей на перервах. Проведення профорієнтаційної роботи у випускних класах. Здійснення рефлексії за результатами навчальної (пропедевтичної) практики. Підготовка презентації та оформлення звітної документації.

IV. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Розроблення презентаційних матеріалів для проведення іміджево-профорієнтаційних заходів з учнями випускних класів закладів загальної середньої освіти «Молодь Києва обирає Університет Грінченка» (бренд волл, пресс волл, фотостенди, буклети, відеоролики тощо).

V. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ НА НАВЧАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ

Контроль успішності студентів із врахуванням поточного і підсумкового

оцінювання проводиться відповідно до навчального плану.

Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів.

Кожне завдання включає бал оцінки поточної роботи студента на практиці. Рейтинговий бал за проведення досліджень встановлюється як середнє арифметичне з усіх позитивних і негативних оцінок, отриманих протягом всієї практики.

Заходи модульного контролю проводяться протягом всієї педагогічної практики. Підставою для оцінювання навчальної практики є виконання студентом повного обсягу програми практики, індивідуального плану та підготовка звітної документації.

Система рейтингових балів для різних завдань представлені в таблиці 1.

Таблиця 1.

**Орієнтовна оцінка видів діяльності за рейтинговою системою
Психолого-педагогічна компонента**

№ з/п	Види діяльності	Оцінювальні бали
1.	Ознайомлення із завданнями практики та вимогами до оформлення документації, індивідуальний план	1
2.	Психолого-педагогічний аналіз уроку (1)	7
3.	Результати дослідження суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя й учнів у освітньому процесі початкової школи	10
4.	Проведення та самоаналіз виховного заходу (1)	12
5.	Результати вивчення міжособистісних взаємин у класному колективі	5
6.	Результати індивідуальних психологічних досліджень щодо визначення шкільної мотивації учнів (2-х учнів)	5
7.	Фото-, відеозвіт проведеної профорієнтаційної роботи зі старшокласниками	5
8.	Рефлексія за результатами навчальної (пропедевтичної) практики. Підготовка фото-, відеозвіту до конференції.	5
Всього:		50
Фахова компонента		

№ з/п	Види діяльності	Оцінювальні бали
1.	Спостереження та аналіз навчальних занять проведених учителями (10) та студентами-практикантами (10)	10
2.	Підготовка планів-конспектів та проведення залікових занять (7) (1 урок – 5 балів) 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____ 6. _____ 7. _____	35
3.	Звіт	2
4.	Щоденник	3
Всього:		50

Загальні критерії оцінювання за національною (4-бальною) та європейською (ECTS) подано у таблиці 3.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з	35 – 59 балів	незадовільно

	можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання		
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

VI. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Психолого-педагогічна компонента

1. Індивідуальний план.
2. Психолого-педагогічний аналіз уроку (1 урок за вибором студента).
3. Конспект та самоаналіз виховного заходу (1).
4. Результати дослідження суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя й учнів в освітньому процесі початкової школи.
5. Результати вивчення міжособистісних взаємин у класному колективі.
6. Результати індивідуальних психологічних досліджень щодо визначення шкільної мотивації учнів (2-х учнів).
7. Фото-, відеозвіт проведеної профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.
8. Рефлексія за результатами навчальної (пропедевтичної) практики.
9. Підготовка фото-, відеозвіту до конференції.

Фахова компонента

1. Індивідуальний план роботи студента на період практики.
2. Щоденник педагогічної практики.
Студент оформляє щоденник спостереження, в першому розділі якого вказується:
  - час проведення педагогічної практики;
  - прізвище директора школи, заступника з навчально-виховної роботи та вчителя-класовода;
  - адреса школи;
  - відомості про школу;
  - прізвище керівника практики;
  - розклад занять;
  - розклад дзвінків;
  - список учнів класу.
 У другому розділі студент оформляє облік виконаної роботи.
3. Плани-конспекти 7-ми залікових занять.
4. Звіт про проходження практики (з фотоматеріалами) та презентація до нього в PowerPoint.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Державний стандарт початкової освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-rochatkovoju-osvity-dokument/> – Назва з екрана.
2. Концепція нової української школи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/school/reform/54276/> – Назва з екрана.
3. Методичні рекомендації до навчальної (пропедевтичної) практики (для підготовки студентів спеціальності 013 Початкова освіта I-й освітній рівень (бакалаврський) – [Інформаційний ресурс кафедри].
4. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. Я. Савченко. – Київ : Грамота, 2013. – 504 с.
5. Професійний стандарт на професію «Вчитель початкових класів закладів загальної середньої освіти» (10.08.2018). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf> – Назва з екрана.

Додаткова

1. Іванюк Г. І. Педагогіка. Модуль «Основи педагогіки», «Теорія виховання»: навчальний посібник / Г. І. Іванюк, С. М. Мартиненко. – К. : КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2006. – 64 с.
2. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися / Олександра Яківна Савченко // Україн. пед. журн. – 2015. – № 1. – С. 85-98.

Додаткові ресурси

1. Методичний порадник: організація та зміст освітньої діяльності у 2018/2019 навчальному році : інформаційно-методичний збірник / за заг. ред. Н. М. Бендерець, О. В. Матушевської. – Біла Церква : КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://base.kristti.com.ua/?page_id=5612 – Назва з екрана.
2. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2018/19 навчальному році / Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 03.07.2018 р. № 1/9-41 «Щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2018/2019 навчальному році». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/ – Назва з екрана.

3. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи / Наказ МОН №283 від 23.03.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir>
4. Нова школа: простір освітніх можливостей. – [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/17/mon.pdf>
5. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу / Додаток до наказу МОН України від 20.08.18 № 924 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі». – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61761/ – Назва з екрана.
6. Опис ключових змін в оновлених програмах початкової школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/opys-klyuchovyh-zmin.pdf> – Назва з екрана.